

18 Uægte Børn

18.1 Definitioner

Uægte barn

Et barn, hvis forældre aldrig er blevet gift med hinanden.

Horeunge

Et barn, hvor den ene af forældrene var gift, men netop ikke med den anden af barnets forældre, da avlingen fandt sted. - Også nedsættende bet. for et uægte barn.

Naturligt barn

Kongens børn med elskerinder, matraisser og hustruer til venstre hånd.

Frillebarn

Kongens barn med en frille (elskerinde).

Et slegfred barn

Et barn af forældre, som kunne have indgået ægteskab med hinanden, men som ikke gjorde det. I ældre tid et barn af ægtefolk, som ikke var blevet viet i kirken.

Illegitimt barn

Et barn født udenfor ægteskab.

Ligitimeret barn

Et uægte barn / horeunge, hvis forældre siden giftede sig med hinanden. Barnet regnes, efter forældrenes vielse, for ægte fra avlingstidspunktet i enhver familie- og arveretlig henseende.

Udlagte barnefædre

De fædre, der blev angivet af barnets moder. Der kunne enten være den rigtige fader eller et opdigtet navn.

18.2 Udvikling på området

Slægtsnavn

Indtil 1937 kunne de uægte børn kun få deres faders slægtsnavn, dersom faderen gav sin tilladelse til det. Derefter fik det det navn, som moderen valgte.

Arveretlig stilling

Indtil 1937 arvede uægte børn kun deres moder og hendes slægt, med mindre faderen havde ladet barnet lyse i køn og kuld på tinge. Dvs. disse anerkendelser af faderskabet, hvorefter barnet var stillet lige med mandens ægte børn, vil være at finde i tingbogen for

mandens bopælssted. Blev barnet ikke lyst i køn og kuld, kunne manden skrive testamente til fordel for barnet.

Efter 1937 arver et uægte barn også sin fader og hans slægt. Det er det uægte barns egen opgave at gøre skifteretten opmærksom på sin eksistens.

Prostitution

Når det kønslige samkvem havde art af prostitution, kunne moderen ikke anlægge faderskabssag. Lagde derfor manden i huset en to-krone på pigens bord efter samlejet, kunne han sige sig fri efter denne regel om prostitution.

18.3 Undersøgelsesemner

Lejermålsbøder

Indtil 1812 skulle de formastelige, der havde haft kønslig samkvem uden at være gift med hverandre, gå til offentlig skrifte, og desuden betale en bøde. Disse offentlige skriftemål findes som regel i *liber daticus* (kaldets dagbog under præstearkiverne på landsarkiverne, på film kopi sammen med kirkebøgerne).

Officerer havde dog de to første gange fri, dvs. de skulle ikke gå til offentlig skrifte de første to gange, de fik uægte børn.

Alimentationsbidrag - børnepenge

Fra 1763 skulle fædrene bidrage til barnets underhold til det fyldte 10 år, siden sattes grænsen op til det fyldte 14. siden det fyldte 18. år, endnu senere i 1900-tallet skulle faderen betale til det fyldte 21. år, hvis barnet var under uddannelse.

Hvis barnets forældre kunne enes om en aftale, og hvor faderen vedkendte sig faderskabet, blev ingen faderskabssag anlagt - sådan var det helt til 1938. Hvis faderen til barnet ikke overholdt aftalen, kunne moderen anlægge en sag ved domstolene (dvs. hhv. byretten i købstaden, herredsretten på landet og Hof- og Stadsretten i Kbhvn.).

Hvis faderen ikke ville vedkende sig faderskabet, kunne moderen anlægge en faderskabssag med krav om underholdsbidrag. Faderen skulle så bevise, at han ikke var fader til barnet, ellers blev han udlagt, og børnepengene fastsattes. - Sagerne

anlagdes under retsbetjenten, men Amtet fungerede som overret, hvor det var nødvendigt.

Oplysning om faderen

Moderen til barnet skulle oplyse om faderens navn, men i mange tilfælde gjorde hun det ikke. Dette kan skyldes, at hun ikke kendte navnet, at hun havde haft kønslig omgang med flere mænd omkring avlingstidspunktet, at hun ikke ville røbe hans navn, eller at hun var betalt for at tie stille.

I de tilfælde, hvor kirkebogen ikke oplyser om barnefaderens navn, kan man søge efter faderskabssag i amtmandens arkiv eller efter en allimentationssag ved domstolene eller efter det offentlige skriftemål i liber daticus.

Oplysning om moderens navn

Normalt er moderens navn oplyst i den almindelige kirkebog. En undtagelse er dog Den Kgl. Fødselsstiftelse i Kbhvn. (fra 1910 på Rigshospitalet), hvor kvinderne indtil 1936 kunne føde helt anonymt. I

Fødselsstiftelsernes dåbsprotokoller gives såvel mødre som børn numre, således at identifikation kunne finde sted, dersom navnene var ukendte.

Man kan i de tilfælde, hvor fødselen har fundet sted for over 100 år siden, på Rigsarkivet spørge efter en blanket, hvorpå år og moderens og barnet numre noteres. Man underskriver blanketten og afleverer den; derefter får man moderens navn, alder og fødested at vide.